

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ «УНІВЕРСУМ»

Циклова комісія з педагогічної освіти

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

Олексій ЖИЛЬЦОВ

_____ 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ

для студентів

спеціальності

освітньої програми

освітньо-кваліфікаційного рівня

014 Середня освіта (Образотворче мистецтво)

014.12 Середня освіта (Образотворче мистецтво)

молодший спеціаліст

Київ – 2022

Розробник:

Карлінська Яніна Валеріївна, кандидат педагогічних наук, старший викладач, викладач циклової комісії з педагогічної освіти фахового коледжу «Універсум» Київського університету імені Бориса Грінченка

Викладач:

Карлінська Яніна Валеріївна, кандидат педагогічних наук, старший викладач, викладач циклової комісії з педагогічної освіти фахового коледжу «Універсум» Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні циклової комісії з педагогічної освіти

Протокол від 28 серпня 2021 р. № 1

Голова циклової комісії Альона ДОЦЕНКО

Робочу програму перевірено

01 вересня 2021 р.

Заступник директора з навчально-методичної роботи Зоя ГЕЙХМАН

Заступник директора з навчальної роботи Яніна КАРЛІНСЬКА

Пролонговано:

на 2022/2023 н.р. (Доценка А.В.), « 31 » серпня 2022 р., протокол № 1

на 20__/20__ н.р. (_____), « ____ » _____ 20__ р., протокол № ____

на 20__/20__ н.р. (_____), « ____ » _____ 20__ р., протокол № ____

на 20__/20__ н.р. (_____), « ____ » _____ 20__ р., протокол № ____

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни
	денна форма навчання
Вид дисципліни	обов'язкова
Мова викладання, навчання, оцінювання	українська
Загальний обсяг кредитів/годин	1 /45
Курс	4
Семестр	8
Кількість змістових модулів з розподілом:	1
Обсяг кредитів	1,5
Обсяг годин, в тому числі:	45
Аудиторні	22
Модульний контроль	2
Семестровий контроль	-
Самостійна робота	21
Форма семестрового контролю	залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: формування у майбутніх вчителів образотворчого мистецтва потреб професійно розвиватися, саморозвиватися і самовдосконалюватися; максимально повно проявляти свій індивідуальний потенціал, творчо його самореалізовувати у професійній діяльності з метою забезпечення високого кінцевого результату в аспекті створення аналогічних умов для прояву індивідуальності учнів, їхньої самореалізації у навчально-виховній діяльності.

Завдання: розвивати у майбутніх вчителів образотворчого мистецтва уявлення про педагогічну діяльність, створювати умови для формування у них гуманної позиції в розуміння мети, завдань власної педагогічної діяльності; ознайомлення майбутніх педагогів з напрямками цілеспрямованого професійного творчого вдосконалення, широко використовуючи психологічний інструментарій, та відповідні методи діагностики формування професійно-педагогічних умінь майбутніх учителів образотворчого мистецтва.

Дисципліна «Основи педагогічної майстерності» забезпечує оволодіння студентами загальними, фаховими та предметними **компетентностями:**

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
Загальні компетентності		
	Здатність діяти на основі принципів і норм етики, правил культури на основі загальнолюдських та національних цінностей, норм суспільної моралі; дотримуватися принципів педагогічної етики	Модуль 1: 1-5
	Здатність до ефективної міжособистісної взаємодії. Здатність працювати в команді, здатність до співпраці	Модуль 1: 1,3,5
	Здатність до адаптації в професійному середовищі та дії в нових ситуаціях	Модуль 1: 4,5
	Здатність здійснювати рефлексивні процеси, що сприяють розвитку й саморозвитку	Модуль 1: 1,2,3
Фахові компетентності		
	Здатність упроваджувати сучасні навчальні технології, інноваційні підходи, передовий педагогічний досвід	Модуль 1: 1-5

	Здатність застосовувати комунікативні знання, навички, вміння, настанови, стратегії й тактики комунікативної поведінки, здобутий досвід комунікативної діяльності, а також індивідуально-психологічні якості особистості задля успішного здійснення в конкретних умовах педагогічної комунікативної діяльності	Модуль 1: 1-5
Предметні компетентності		
	здатність оцінювати власний рівень готовності до педагогічної діяльності;	Модуль 1: 1,3,4
	уміння проектувати шляхи свого професійного зростання та саморозвитку;	Модуль 1: 1,2
	здатність самооцінювати власну зовнішню виразність, здійснювати доцільне невербальне самовираження, читати невербальну інформацію;	Модуль 1: 1-5
	уміння розвивати техніку усного мовлення (якості голосу, інтонацію, дикцію, темпоритм);	Модуль 1: 3,4,5
	здатність розпізнавати та аналізувати стилі педагогічного спілкування;	Модуль 1: 1,2,3
	уміння конструювати власне педагогічне спілкування, керуючись знаннями особливостей цього процесу, його правил, шляхів долання труднощів, уникнення зон утворення бар'єрів спілкування, використовуючи різні елементи педагогічних стилів у залежності від цілей спілкування;	Модуль 1: 1-5
	уміння використовувати прийоми педагогічної взаємодії у спілкуванні;	Модуль 1: 4,5
	уміння конструювати зміст переконуючого впливу, застосовувати різні види і форми прямого й опосередкованого навіювання;	Модуль 1: 1-5
	уміння моделювати педагогічно доцільне розв'язання педагогічної задачі;	Модуль 1: 3,4,5
	здатність знаходити оптимальну стратегію взаємодії у конфліктній ситуації;	Модуль 1: 3,4,5

3. Результати навчання за дисципліною

У результаті вивчення курсу студенти **мають**:

- вміти вирішувати педагогічні задачі при спілкуванні з дітьми різної вікової категорії;
- знати сутність поняття «педагогічна майстерність» та її складові елементи, різноманітні наукові підходи до вивчення явищ педагогічної майстерності;
- знати теоретичні основи процесу спілкування, засоби та види спілкування, стилі спілкування, його функції, рівні;
- вміти здійснювати педагогічну комунікацію з іншими суб'єктами на засадах етики професійного спілкування, мовленнєвого етикету;
- вміти створювати рівноправний і справедливий клімат в процесі комунікації, незалежно від соціально-культурного, економічного та іншого контексту;
- використовувати методи активізації творчості, алгоритми та спеціальні прийоми технології творчості у процесі розв'язання професійних завдань, застосовувати у своїй роботі досвід творчої діяльності інших, вміти організувати творчу діяльність;
- формувати власний стиль професійної діяльності.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Розподіл годин між видами робіт					
	Усього	Аудиторна:				Самостійна робота
		Лекції	Семінарські	Практичні	Індивідуальні	
Змістовий модуль 1. Педагогічна майстерність вчителя образотворчого мистецтва.						
1. Поняття педагогічної майстерності. Елементи педагогічної майстерності.	8	2		2		4
2. Педагогічна техніка як основа педагогічної майстерності.	8	2	2			4
3. Педагогічний досвід – шлях до педагогічної майстерності.	8	2	2			4
4. Вербальна та невербальна комунікація педагога.	8	2		2		4
5. Поняття «конфлікт» та безконфліктна взаємодія у професійній діяльності.	11	2	2	2		5
Модульний контроль	2					
Усього годин	45*	10	6	6		21

* з урахуванням модульного контролю

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Педагогічна майстерність вчителя образотворчого мистецтва.

Тема 1. Поняття педагогічної майстерності. Елементи педагогічної майстерності.

Складові педагогічної майстерності, рівні педагогічної майстерності, принципи удосконалення педагогічної майстерності, особливості оволодіння педагогічною майстерністю.

Основні поняття теми: майстерність, педагогічна майстерність, педагогічна техніка, педагогічний такт

Практичне заняття 1. Самовиховання та творчий розвиток педагога.

Рекомендована література: основна [3; 5; 6] додаткова [2, 3, 6]

Тема 2. Педагогічна техніка як основа педагогічної майстерності.

Педагогічні здібності педагога. Поняття «педагогічна техніка». Зовнішня і внутрішня педагогічна техніка.

Основні поняття теми: педагогічні здібності, педагогічна техніка, зовнішня техніка, внутрішня техніка, педагогічна технологія, техніка самопочуття, культура мовлення.

Семінарське заняття 1. Педагогічна техніка як основа педагогічної майстерності.

Рекомендована література: основна [3; 5; 6] додаткова [2, 3, 6]

Тема 3. Культура професійно-педагогічного спілкування. Вербальна та невербальна комунікація педагога.

Поняття «спілкування», «педагогічне спілкування» та його характеристики. Основні різновиди педагогічного спілкування: безпосереднє, опосередковане, бажане, небажане, індивідуальне, колективне, монологічне, діалогічне, полілогічне. Контакт у педагогічному спілкуванні. Комунікативність викладача.

Основні поняття теми: спілкування, педагогічне спілкування, контакт, діалог, монолог, комунікативність.

Семінарське заняття 2. Культура професійно-педагогічного спілкування.

Рекомендована література: основна [3; 5; 6] додаткова [2, 3, 6]

Тема 4. Мовлення вчителя як засіб педагогічної праці.

Суть педагогічної взаємодії. Принципи педагогічної взаємодії. Класифікація методів педагогічної взаємодії. Комунікативність вчителя як інструмент педагогічного впливу.

Основні поняття теми: педагогічна взаємодія, педагогічний вплив, педагогічна вимога, оратор.

Практичне заняття 2. Майстерність педагогічної взаємодії.

Рекомендована література: основна [3; 5; 6] додаткова [2, 3, 6]

Тема 5. Майстерність у розв'язанні педагогічних конфліктів.

Характеристика і види педагогічних конфліктів. Види конфліктів між вчителем та учнем. Міжособистісні конфлікти у педагогічному колективі. Шляхи попередження конфліктів.

Основні поняття теми: педагогічний конфлікт, прості і складні конфлікти у школі, фахові конфлікти, конфлікт сподівань.

Практичне заняття 3. Способи розв'язання педагогічних конфліктів.

Семінарське заняття 3. Способи розв'язання педагогічних конфліктів.

Рекомендована література: основна [3; 5; 6] додаткова [2, 3, 6]

6. Контроль навчальних досягнень

6.1 Система оцінювання навчальних досягнень студентів

№ п/п	Вид діяльності	Кількість	Максимальна кількість балів за одиницю	Кількість балів
1.	Відвідування лекцій	5	1	5
2.	Відвідування практичних і семінарських занять	6	1	6
3.	Робота на практичному занятті, семінарі (доповідь, виступ, повідомлення, участь у дискусії)	6	10	60
4.	Виконання завдання для самостійної роботи	5	3	15
5.	Виконання модульної контрольної роботи	1	25	25
Всього				111
Залік Коефіцієнт		1,11		

6.2 Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

Зміст самостійної роботи студентів має таку структуру:

1. Опрацювати зміст тем за літературою.
2. Відповісти на питання до семінарського заняття.
3. Виконати завдання (оцінюється в 5 балів).

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Бали за виконання завдання
1	Майстерність учителя в керуванні психічним самопочуттям	7	5
2	Елементи акторської майстерності в педагогічній діяльності	7	5
3	Педагогічний досвід – шлях до педагогічної майстерності	7	5
Разом		21	15

Критерії оцінювання самостійної роботи.

5 балів – завдання виконані в повному обсязі, студент має системні, дієві знання, відповіді на запитання вичерпні й аргументовані; не мають помилок.

4 бали - роботу виконано в повному обсязі і вона не має помилок, які потребують її переробки; відповіді на запитання даються по суті, але не в деталях.

3 бали – робота виконана не в повному обсязі; мають місце помилки; відповіді на запитання даються не в повному обсязі.

2 бали - завдання виконано не в повному обсязі; мають місце суттєві помилки, які тягнуть за собою переробку;

1 бал – обсяг виконаного завдання дуже малий; не виявляє знання і розуміння основних положень теми

0 балів – завдання не виконано або виконано неправильно.

6.3 Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

Модульний контроль проводиться в тестовій формі і містить 25 різних за формою тестів. За кожну правильну відповідь на 1 тестове завдання виставляється 1 бал, за неправильну відповідь – 0 балів.

6.4. Форма семестрового контролю – залік.

Семестровий контроль проводиться у формі заліку.

Підсумкова оцінка виставляється за результатами проміжного контролю. Результати заліку оцінюються за стобальною шкалою відповідно до кількості набраних балів і оголошуються на останньому занятті. Оцінка виставляється за умови, коли студент успішно виконав усі види робіт для проміжного контролю, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни. У разі невиконання окремих обов'язкових видів робіт з об'єктивних причин, студент повинен виконати їх і прозвітуватись у строк до останнього заняття. Час та порядок виконання робіт і звітування визначає викладач.

6.5. Шкала відповідності оцінок.

Рейтингова оцінка	Оцінка за 100 -бальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100	Відмінно
B	82-89	Дуже добре
C	75-81	Добре
D	69-74	Задовільно
E	60-68	Достатньо
FX	35-59	Незадовільно з можливістю повторного складання
F	1-34	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу

**7. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ОСНОВИ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ»**

Разом: 45 год., лекції – 10 год., практичні заняття – 6 год., семінарські заняття – 6 год., самостійна робота – 21 год., модульна контрольна робота – 2 год.

Модулі	ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І				
Назва модуля	Педагогічна майстерність вчителя образотворчого мистецтва				
Лекції	1	2	3	4	5
Теми лекцій	Поняття педагогічної майстерності. Елементи педагогічної майстерності.	Педагогічна техніка як основа педагогічної майстерності.	Культура професійно-педагогічного спілкування. Вербальна та невербальна комунікація педагога.	Мовлення вчителя як засіб педагогічної праці.	Майстерність у розв'язанні педагогічних конфліктів.
Теми практичних занять	Самовиховання та творчий розвиток педагога.			Майстерність педагогічної взаємодії.	Способи розв'язання педагогічних конфліктів
Теми семінарських занять		Педагогічна техніка як основа педагогічної майстерності	Культура професійно-педагогічного спілкування		Способи розв'язання педагогічних конфліктів
Самостійна робота	5 балів		5 балів		5 балів
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота. (25 балів)				
Підсумковий контроль	Залік				

8. Рекомендована література

Основна (базова) література:

1. Андерсон Кріс. Успішні виступи на TED : Рецепти найкращих спікерів : пер. О. Асташевої. Київ : Наш формат, 2016. 256 с.
2. Борг Дж. Мистецтво говорити. Таємниці ефективного спілкування : пер. Н. Лазаревич. Харків : Фабула, 2019. 304 с.
3. Ващенко І.В., Кляп І.М. Конфліктологія та теорія переговорів : навч. посіб. Київ : Знання, 2013. 407 с.
4. Гриньова М. В., Пивовар Н. М. Сучасний стан розвитку навчальної дисципліни «Основи педагогічної майстерності». Наукова школа академіка Івана Зязюна у працях його соратників та учнів: матеріали IV Міжн. наук.-практ. конфер. Харків: НТУ «ХП», 2018. С. 221–225.
5. Кацавець Р. Ораторське мистецтво. 2-ге вид. Київ : Алерта, 2018. 216 с.
6. Онуфрієнко Г.С. Риторика : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 624 с.
7. Олійник О. Сучасна ділова риторика : навч. посіб. Київ : Кондор, 2018. 166 с.
8. Степура А. WOW-виступ по-українськи. Ноу-хау сучасного оратора. Київ : Моноліт-Bizz, 2018. 304 с.

Додаткова література:

9. Амонашвілі Ш. Педагогічні притчі. Виховання серцем / Шалва Амонашвілі. – Харків: Школа, 2017. – 256 с.
10. Вагнер Т. Мистецтво навчати / Т. Вагнер, Т. Дінтерсміт. – Київ: Наш Формат, 2017. – 312 с.
11. Корчак Я. Як любити дитину / Януш Корчак. – Харків: Клуб Сімейного Дозвілля, 2016. – 208 с.
12. Конгер Дж. Мистецтво переконування : пер. Г. Прудка. Київ : #книголав, 2017. 88 с.
13. Масютіна М. Дебати. Організація і проведення. Київ : Шільний світ, 2019. 144 с.
14. Паркер П. Мистецтво збиратися разом : пер. О. Гамурарь. Харків : Vivat, 2020. 288 с.
15. Хорошевський А. Промови, що змінили світ : пер. В. Верховень. Харків : Фоліо, 2019, 320 с.
16. Чалдині Р. Психологія впливу : пер. М. Скоробогатов. Харків : «Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2017. 352 с.

Додаткові ресурси:

1. Навчальні матеріали: <http://pidruchniki.com/>
2. Методичні матеріали: <http://pedagogika.ucoz.ua/knygy/METODYCHKAOPM.pdf>
3. Етичний кодекс українського педагога [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://myvchytel.dp.ua/index.php/uchytelska/55-etychnyi-kodeks-vchytelia> - Заголовок з екрану
4. Методичні матеріали: <https://lektsii.org/3-75185.html>